

UZASADNIENIE

Pozwem z 11 lutego 2015 roku, sprecyzowanym pismami z 25 lutego 2015 r. i 11 września 2015 r., A. L. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego w Ł. oraz K. M., solidarnie, kwoty 3.000.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 5.000 zł tytułem renty, w związku z uszczerbkiem na zdrowiu, jakiego doznał, na skutek przerwania leczenia, w związku z faktem osadzenia powoda w pozwanej jednostce penitencjarnej oraz zaniechaniem kontynuowania tego leczenia w warunkach osadzenia.

(pozew, k. 4, pismo powoda z 25.02.2015 r., k. 5; pismo powoda z 11.09.2015 r., k.11)

W odpowiedzi na pozew, Skarb Państwa – Dyrektor Aresztu Śledczego w Ł. w pierwszej kolejności wniósł o odrzucenie pozwu w trybie art. 199 § 1 pkt 3 kpc, zaś w przypadku nieuwzględnienia wniosku o odrzucenie pozwu, o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, według norm przepisanych.

(odpowiedź na pozew pozwanego Skarbu Państwa, k. 46-62)

W odpowiedzi na pozew, pozwana K. M. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu, według norm przepisanych.

(odpowiedź na pozew K. S. - M., k.66-68)

Na rozprawie w dniu 2 listopada 2016 roku, powód oświadczył, iż żąda zasądzenia renty od dnia 11 października 2006 roku.

(stanowisko powoda wyrażone na rozprawie w dniu 2.11.2016 r., e-protokół, k. 136, adnotacja – 00:04:39, k. 133v)

Na rozprawie w dniu 17 lutego 2017 roku, powód cofnął pozew w stosunku do pozwanej K. M., wraz ze zrzeczeniem się roszczenia.

(stanowisko powoda wyrażone na rozprawie w dniu 17.02.2017 r., e-protokół, k. 169, adnotacja – 00:03:16, k. 166)

Postanowieniem z dnia 17 lutego 2017 roku, Sąd Okręgowy w Łodzi umorzył postępowanie w sprawie w stosunku do pozwanej K. S. – M. oraz orzekł o nieobciążaniu powoda kosztami zastępstwa procesowego pozwanej.

(postanowienie z dnia 17.02.2017 r., k.165)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny,

Powód w 1999 roku doznał poważnego uszkodzenia lewej kończyny górnej (złamania paliczka podstawnego palca IV ręki lewej, a nadto w wyniku rany ciętej przedramienia - przecięcia nerwu promieniowego, łokciowego i pośrodkowego). Z tego powodu A. L. był wielokrotnie konsultowany przez specjalistów, a także hospitalizowany i operowany w różnych ośrodkach szpitalnych, m. in. w (...) Szpitalu (...) im. (...)– (...) Szpitalu (...) w Ł., Klinice (...) w P. oraz Wojewódzkim Szpitalu (...) w P.. Przeprowadzone zabiegi rekonstrukcyjne nie spowodowały istotnej poprawy funkcji ręki powoda.

(okoliczności bezsporne)

Powód przebywał w Areszcie Śledczy w Ł. w okresie od 25 października 2013 roku do 3 marca 2015 roku. Podczas pobytu we wskazanej jednostce penitencjarnej, powód był kilkakrotnie poddawany badaniom przez lekarza pierwszego kontaktu oraz konsultowany przez specjalistów, również w placówkach leczniczych w Ł. i poza Ł.. Żaden z lekarzy nie wydał skierowania do leczenia powoda w warunkach innych, niż jest w stanie zapewnić mu areszt śledczy.

Podczas badań powód odmawiał lekarzom pokazywania chorej ręki. Wykazywał postawę roszczeniową, wymagał przepisywania silnych leków przeciwbólowych – Tramalu, który jest silnie uzależniający. Powód w przeszłości zmagał się z uzależnieniem od tego medykamentu.

W trakcie pobytu w pozwanej jednostce penitencjarnej, powód nie wymagał przyjmowania na stałe leków przeciwbólowych. Powód otrzymywał leki zgodnie z zaleceniami lekarzy, nieodpłatnie.

(okoliczności bezsporne; zeznania świadka K. S. – M., e-protokół, k. 169, adnotacja – 00:09:50, 00:12:28, 00:13:26, 00:13:54, 00:18:45, 00:43:53, 00:45:17, k. 166v-167, 00:52:46, 01:07:02, k.168; zeznania świadka J. K., e-protokół, k. 199, adnotacja – 00:13:20, k.196v; zeznania świadka J. S., e-protokół, k. 199, adnotacja – 00:32:48, k. 197)

W styczniu 2014 roku, na wniosek Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, została wydana opinia o stanie zdrowia powoda, jako osoby pozbawionej wolności. Opinię sporządziła K. M., kierowniczka Ambulatorium z Izłą (...) Aresztu Śledczego w Ł.. Stwierdzono w niej, że powód może przebywać i być leczony w warunkach jednostki penitencjarnej, zaś pobyt w AŚ w Ł. nie zagraża bezpośrednio jego życiu.

(dokumentacja medyczna powoda załączona do akt sprawy – opinia K. S. – M.)

W lutym 2014 roku, powód został przewieziony do Zakładu Karnego nr 2, celem odbycia konsultacji ortopedycznej. Ortopeda określił charakter schorzenia powoda jako ciężkie kalectwo, wskazał, iż zasadnym jest, ażeby powód kontynuował leczenie w szpitalu specjalistycznym w P..

W dniu 19 lutego 2014 roku, K. M., wystosowała pismo do Oddziału (...) Szpitala (...) w P. z prośbą o wyznaczenie terminu konsultacji powoda, celem kwalifikacji do zabiegu operacyjnego. W odpowiedzi podano, że właściwą opiekę zdrowotną, co do zasady, winna zapewniać osadzonym więzienna placówka medyczna. Wskazano, na brak bezwzględnych wskazań do kontynuowania leczenia powoda w piekarskiej placówce. Poinformowano, że nie jest możliwe przeprowadzenie zabiegu operacyjnego pod konwojem funkcjonariuszy Służby Więziennej - leczenie w placówce będzie możliwe w ramach przerwy w karze, po przedstawieniu przez powoda uprawnień do świadczeń zdrowotnych w ramach NFZ.

W dniu 15 maja 2014 roku, powód został przewieziony z AŚ w Ł. do Poradni Chirurgii Ręki (...) – (...) Szpitala (...) w Ł.. Powód odmówił poddania się badaniu stanu miejscowego ręki (bez podania przyczyny) oraz odmówił leczenia operacyjnego i ambulatoryjnego w placówce. Poinformował, iż domaga się leczenia w szpitalu w P..

Ponowna wizyta w (...) – (...) Szpitalu (...) w Ł., miała miejsce w dniu 24 lipca 2014 roku, z powodu nasilających się dolegliwości bólowych barku lewego. Powodowi zalecono przyjmowanie leków przeciwbólowych oraz kontynuowanie leczenia w warunkach ambulatoryjnych.

Z racji tego, że powód w dalszym ciągu nie wyrażał zgody na leczenie w (...) – (...) Szpitalu (...) w Ł. w dniu 3 września 2014 roku, K. M. wystosowała kolejne zapytanie do Szpitala w P., w kwestii przeprowadzenia konsultacji powoda. Prośba została ponowiona w dniu 29 września 2014 roku. W odpowiedzi, którą przekazano stronie pozwanej w dniu 10 października 2014 roku, wyznaczono termin konsultacji powoda na dzień 29 października 2014 roku.

W dniu 29 października 2014 roku, powód został poddany badaniu ortopedycznemu w SP Wojewódzkim Szpitalu (...) (...) w P.. Podano, że chory kwalifikuje się do leczenia operacyjnego w tymże szpitalu, w warunkach przerwy w karze, w trybie planowym.

W dniu 13 listopada 2014 roku, K. M. wystąpiła z prośbą o wyznaczenie terminu zabiegu operacyjnego powoda. Chorego zakwalifikowano do leczenia operacyjnego w dniu 30 marca 2015 roku.

(dokumentacja medyczna powoda załączona do akt sprawy - książka zdrowia osadzonego, pisma K. S. – M. z 19.02.2014 r., 3.09.2014 r., 29.09.2014 r., pisma SP WS (...)w P., zeznania świadka K. S. – M., e-protokół, k. 169, adnotacja – 00:56:02, k. 168)

Ambulatorium Izby Chorych Aresztu Śledczego w Ł. świadczy osadzonym usługi medyczne w ramach Podstawowej Opieki Zdrowotnej. Mają oni dostęp do świadczeń zdrowotnych zarówno w dni powszednie, jak i świąteczne. Konsultacje specjalistyczne (chirurgiczne, ortopedyczne) odbywają się w Zakładzie Karnym nr (...) Ł., ewentualnie w klinikach na terenie kraju. Droga dostępu osadzonego do lekarza POZ, nie różni się znacząco od tej funkcjonującej w warunkach wolnościowych. Osadzony nie ma możliwości dokonania wyboru lekarza. Zdarza się, że osadzeni czekają na badania diagnostyczne krócej, niż ma to miejsce w warunkach wolnościowych.

(zeznania świadka K. S. – M., e-protokół, k. 169, adnotacja – 00:09:50, k. 166vl zeznania świadka J. K., e-protokół, k. 199, adnotacja – 00:03:18, k.196-196v; zeznania świadka J. S., e-protokół, k. 199, adnotacja – 00:38:17, 00:39:57 k. 197)

O konieczności zmiany warunków osadzenia na placówkę specjalistyczną – decyduje lekarz specjalista. Lekarz może wnosić o udzielenie osadzonemu przerwy w wykonywaniu kary, jedynie w przypadku ratowania jego życia. W przypadku powoda nie dostała wydana decyzja o natychmiastowym leczeniu operacyjnym.

(zeznania świadka K. S. – M., e-protokół, k. 169, adnotacja – 00:16:37, k. 167, 00:29:04, k. 167v)

Z punktu widzenia ortopedii, brak jest podstaw do stwierdzenia błędów w postępowaniu zespołu lekarskiego podczas pobytu powoda w Areszcie Śledczym w Ł. w okresie od 25 października 2013 roku do 3 maja 2015 roku.

(pisemna opinia biegłego J. F., k. 210-213)

Dokonując ustaleń faktycznych Sąd oparł się na zeznaniach przesłuchanych w sprawie świadków, powołanych dowodach z dokumentów - załączonej do akt sprawy dokumentacji medycznej powoda, w szczególności książki zdrowia osadzonego oraz zawartych w niej pism, a także opinii biegłego sądowego lekarza, która w pełni wyjaśniła konieczne do rozstrzygnięcia kwestie. Złożona w rozpoznawanej sprawie opinia biegłego ortopedy sporządzona została zgodnie z wymaganiami fachowości i niezbędną wiedzą specjalną oraz w oparciu o dokumentację medyczną powoda. Powód, reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, nie zakwestionował skutecznie zawartych w niej wniosków.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje ,

Powództwo jako niezasadne podlega oddaleniu.

Powód wywodził zasadność wysuniętych roszczeń, tj. zadośćuczynienia w kwocie 3.000.000 zł i renty w kwocie 5.000 zł, z rozstroju zdrowia jakiego doznał podczas przebywania w Areszcie Śledczym w Ł. w okresie od 25 października 2013 roku do 3 marca 2015 roku. Powód wiązał pogorszenie stanu swojego zdrowia z okolicznością zaniechania przez personel medyczny Ambulatorium Izby Chorych Aresztu Śledczego w Ł. kontynuowania leczenia ortopedycznego powoda, niezbędnego w związku z doznany przed laty urazem kończyny górnej lewej.

Zgłoszone przez powoda roszczenia należy zakwalifikować jako żądanie formułowane w oparciu art. 445 § 1 związku z art. 444 § 1 k.c..

Podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa jako szczególnej państwowej osoby prawnej stanowi art. 417 k.c. Przepis ten przyjmuje, że przesłanką odpowiedzialności jest wykonywanie władzy publicznej niezgodnie z prawem, co oznacza, że wykonującemu władzę publiczną - bez względu na sposób i formę działania - można postawić zarzut działania z naruszeniem prawa. Za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu władzy publicznej odpowiada ta osoba prawna, z którą związana jest jednostka organizacyjna lub osoba fizyczna wykonująca uprawnienia władzy publicznej.

Odpowiedzialność na podstawie art. 417 kc odnosi się wyłącznie do szkód wyrządzonych niezgodnym z prawem działaniem lub zaniechaniem przy wykonywaniu władzy publicznej przez Skarb Państwa. Chodzi zatem o wszelkie czynności związane z wykonywaniem imperium, a więc zarówno czynności faktyczne, jak i indywidualne rozstrzygnięcia podjęte przy zachowaniu określonej procedury. Nie można mieć wątpliwości, iż do sfery imperium

państwa należy stosowanie środków przymusu związanych z wykonywaniem kary pozbawienia wolności czy też tymczasowego aresztowania.

Podstawową przesłanką odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem przy wykonywaniu zadań z zakresu władzy publicznej jest ich bezprawność ujęta zarówno w art. 77 ust. 1 Konstytucji, jak i w art. 417 kc w formule „niezgodne z prawem”. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 4 grudnia 2001 r., SK 18/2000, wyjaśniając pojęcie „niezgodne z prawem” użyte w art. 77 ust. 1 Konstytucji, skłania się ku ścisłemu ujmowaniu tego pojęcia, rozumiejąc je jako „zaprzeczenie zachowania uwzględniającego nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej”.

Wśród przesłanek konstytuujących obowiązek odszkodowawczy nie występuje wina. (tak też Sąd najwyższy w wyroku z dnia 8 stycznia 2002 roku I CKN 581/99, OSNC 2002 nr 10 poz. 128). Jest to więc odpowiedzialność na zasadzie ryzyka (Z. Radwański: Odpowiedzialność odszkodowawcza, s. 14).

Na podstawie ustalanego, w sprawie stanu faktycznego, Sąd Sąd nie stwierdził podstaw do przypisania odpowiedzialności pozwanemu Skarbowi Państwa - Aresztowi Śledczemu w Ł.. Sąd nie dostrzegł po stronie pozwanego niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu przezeń władzy publicznej.

Sąd nie podważa twierdzeń powoda o jego dolegliwościach zdrowotnych i związanym z nimi bólu i cierpieniu. Z dokumentacji medycznej powoda wprost wynika, iż doznał on przed laty poważnego urazu kończyny górnej lewej skutkującego trwałym kalectwem oraz, że przeszedł szereg zabiegów rekonstrukcyjnych, które jednakowoż nie przyniosły oczekiwanego rezultatu - nie doprowadziły do poprawy funkcji kończyny. Nie mniej, postępowanie dowodowe nie wykazało po stronie pozwanej, sprawującej w ramach systemu penitencjarnego także opiekę medyczną nad osadzonymi, jakichkolwiek uchybień odnośnie jego osoby.

Jak wynika z opinii biegłego ortopedy, brak jest jakichkolwiek podstaw do uznania, że postępowanie zespołu lekarskiego względem powoda, podczas jego pobytu w Areszcie Śledczym w Ł., w okresie od 25 października 2013 roku do 3 marca 2015 roku nie było prawidłowe. Zauważyć bowiem należy, że powodowi zagwarantowano pomoc i opiekę medyczną, stosownie do zgłaszanych dolegliwości. Powód parokrotnie korzystał z usług lekarzy udzielających osadzonym pomoc medyczną na miejscu, tj. w ambulatorium funkcjonującym na terenie Aresztu Śledczego w Ł., był nadto poddawany konsultacjom ortopedów zajmujących się chirurgią ręki poza aresztem - odbył wizytę u specjalisty na terenie szpitala przy Zakładzie Karnym nr (...) w Ł. oraz kilkakrotnie w (...) Szpitalu (...) im. (...) w Ł.. Nadto personel ambulatorium funkcjonującego na terenie Aresztu Śledczego w Ł. podjął ze swojej strony działania, które doprowadziły w rezultacie do zapewnienia powodowi konsultacji, a finalnie leczenia operacyjnego w szpitalu w P., zgodnie jego wolą. Trudno tym samym zarzucić stronie pozwanej, iż pozostawała bierna w kwestii stanu zdrowia powoda i zgłaszanych przezeń dolegliwości, zwłaszcza, że powód – co wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, nie był pacjentem zawsze skorym do współpracy.

W tym miejscu wskazać należy, że w zakładach takich jak areszt śledczy czy zakład karny, ze względu na specyfikę pełnionych przez ten podmiot funkcji, istnieją normatywne, sztywno określone reguły postępowania, które nie mogą być zmieniane na skutek, subiektywnie odczuwanej niemożności przystosowania się osadzonego do zastanej sytuacji.

Powód przegrał sprawę w całości, lecz sąd o kosztach procesu orzekł w oparciu o przepis **art. 102 k.p.c.** i nie obciążył A. L. kosztami procesu.

W odniesieniu do zasady słuszności zawartej w art. 102 k.p.c. określone zostały przesłanki, których zaistnienie warunkuje możliwość obciążenia strony przegrywającej jedynie częścią kosztów albo nieobciążania jej w ogóle tymi kosztami. Obejmują one wystąpienie w sprawie wypadków szczególnie uzasadnionych, które powodują, że zasądzenie kosztów na rzecz wygrywającego przeciwnika w całości, a nawet w części, byłoby sprzeczne z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Podkreślić przy tym należy, że wskazany przepis nie precyzuje pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawiając w tym zakresie, przy uwzględnieniu

całości kształtu okoliczności danej sprawy, sądowi orzekającemu swobodę oceny (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2013 r., IV CZ 61/13).

Zgodnie z poglądami doktryny i orzecznictwa jako okoliczności brane pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek zastosowania dyspozycji omawianego przepisu wskazuje się na te związane z samym przebiegiem postępowania, jak przedawnienie roszczenia, charakter dochodzonego roszczenia, jego znaczenie dla strony, okoliczność, iż strona przegrywająca znajduje się w wyjątkowo trudnej sytuacji majątkowej, a wytaczając powództwo była subiektywnie przeświadczona o słuszności dochodzonego roszczenia, natomiast strona wygrywająca korzystała ze stałej obsługi prawnej i nie poniosła dodatkowych nakładów na prowadzenie procesu, ale także leżące poza procesem, dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2011 r., I CZ 13/11, wyrok Sądu Najwyższego z 17 listopada 1972 roku, I PR 423/72, uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2013 r., I CZ 183/12). Zakwalifikowanie konkretnego przypadku jako "szczególnie uzasadnionego" wymaga rozważenia całości kształtu okoliczności sprawy łączących się z charakterem żądania poddanego pod osąd, przy uwzględnieniu zasad współżycia społecznego.

Dokonując rozstrzygnięcia w zakresie nieobciążania powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu, Sąd wziął pod uwagę jego sytuację majątkowo – życiową (m.in. to, że powód nie jest osobą w pełni sprawną fizycznie nie osiąga dochodów), charakter przedmiotu postępowania, jak również to, że występując z pozwem, był on subiektywnie przekonany o zasadności wysuniętego roszczenia.